

Lessebo Kommun

Plan- och miljönämnden

Inventering och sanering av PCB

Ditt ansvar som fastighetsägare

Den 1 mars 2007 trädde förordningen om PCB (SFS 2007:19) i kraft. Den som äger industribyggnader eller flerbostadshus som är byggda eller renoverade under åren 1956-1973 är skyldig att inventera dessa.

Resultatet ska redovisas till Plan- och miljönämnden snarast.

Vad är PCB?

PCB (polyklorerade bifenyler) är en grupp svårnedbrytbara organiska klorföreningar som började framställas och användas på 1930-talet. PCB har använts i en rad olika produkter, exempelvis transformatorer, kondensatorer, båtbottnfärg, hydrauloljesystem, förseglingsmassor i isolerglas och som mjukgörare i plaster och fogmassor. I mitten av 1960-talet fann man att PCB spridits till naturen och på 1970-talet förbjöds ämnet.

Varför ska du inventera och sanera PCB?

PCB är farligt för miljön och för människors hälsa. PCB tas lätt upp av levande organismer och har skadliga effekter på fortplantningsförmåga, immunförsvar och nervsystem hos både djur och människor. Via läckage från fogar och felaktig hantering av PCB-haltigt rivningsmaterial har PCB fått en så storskalig spridning att vi kan finna spår av det överallt omkring oss. Intaget via livsmedel är avgörande för den halt vi har i kroppen. Alla byggnader, förutom en- och tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader, som är uppförda eller renoverade under åren 1956-1973, ska därför inventeras och saneras med avseende på PCB-produkter.

Var finns och hur sprids PCB?

PCB användes i Sverige bland annat i den stora satsningen på bostadsproduktion på 1960-talet. Ämnena finns fortfarande kvar i vissa byggmaterial och produkter. PCB avges från fogmassor i byggnader till luft och mark och sprids sedan vidare ut i miljön. PCB kommer också ut i miljön genom felaktig hantering vid rivning eller utbyte av produkter med PCB.

Fogmassor

Fogmassor med PCB användes mellan 1956-1973 i så gott som alla typer av byggnader. PCB kan förekomma i fogmassor mellan betongelement, runt fönster och dörrar, på balkonger, vid trappor, i dilatationsfogar och runt fasadelement av sten. Fogmassan kan även finnas dold bakom plåtfasader och fönsterlister.

Golv

PCB kan finnas i plastbaserade golvmassor för fogfria, halkskyddade golv som har lagts in i storkök och industrilokaler under åren 1956-1973.

Isolerrutor

Vissa typer av isolerrutor från tiden 1956-1980 är förseglade med PCB-haltig massa. Dessa rutor användes framförallt i offentliga byggnader, kontorshus m.m. och inte i någon större utsträckning i bostadshus

Kondensatorer

Kondensatorer med PCB kan förekomma i lysrörsarmaturer installerade före 1980. Små kondensatorer i enfasmotorer installerade fram till 1980 kan innehålla PCB-oljor och finns bland annat i fläktar till oljebrännare, i cirkulationspumpar, tvättmaskiner, centrifuger, torktumlare och köksfläktar.

Inventering av PCB

Inventeringen kan genomföras med egen kompetens eller med hjälp av en konsult. Observera att Plan- och miljönämnden kräver att den person som utför inventeringen ska ha *erfarenhet samt dokumenterad kunskap av att inventera PCB i byggnader*, i annat fall godkänns inte inventeringen.

Fog- och golvmassor

Inventeringen av fog- och golvmassor ska omfatta byggnader som är uppförda eller renoverade mellan åren 1956 och 1973. Inventeringen har till uppgift att samla in uppgifter som behövs för att göra en bedömning av var och hur mycket PCB som finns i en byggnad. Genom att ta prover och sända dem på analys kan en bedömning göras av vilka byggnadsdelar som måste saneras och vilka som kan friklassas. Ett laboratorium som är ackrediterat för analys av PCB ska anlitas. Fastighetsägaren är skyldig att underrätta Samhällsbyggnadsnämnden om analysresultaten.

Andra byggvaror

Övriga byggvaror, t ex isolerrutor och kondensatorer, som innehåller eller kan misstänkas innehålla PCB ska dokumenteras. Produkterna ska märkas upp för att kunna omhändertas på ett miljöriktigt sätt vid byte, underhåll och rivning. De ska då tas omhand som farligt avfall. Efter att en fastighet har inventerats ska resultatet rapporteras till Samhällsbyggnadsnämnden. Om PCB-halten överstiger 500 ppm ska en åtgärdsplan bifogas rapporten. En åtgärdsplan bör innehålla:

- En beskrivning av var PCB förekommer och bedömda mängder PCB
- Tidsplan för sanering av fogmassor och golvmassor med PCB
- Tider som ev. bestämts för att ta bort isolerrutor respektive kondensatorer med PCB

Sanering av PCB-haltiga fogmassor

- Byggnader som innehåller mer än 500 ppm (500 mg/kg) PCB i fog- eller golvmassa ska saneras senast vid följande tidpunkter:
- Industribyggnader 30 juni 2013
- Andra byggnader uppförda eller renoverade 1956-69 30 juni 2011
- Andra byggnader uppförda eller renoverade 1970-73 30 juni 2013
- Om fog- eller golvmassan finns inomhus 30 juni 2013
- Byggnader som innehåller 50-500 ppm ska saneras innan byggnads- eller rivningsåtgärd.
- Vid halter under 50 ppm krävs inga åtgärder.

Saneringen ska i god tid, minst tre veckor innan arbetet påbörjas, anmälas skriftligen till Samhällsbyggnadsnämnden. Du som fastighetsägare ansvarar för att saneringen genomförs på bästa sätt med hänsyn till miljön och människors hälsa. Anlita därför ett saneringsföretag med dokumenterad kunskap och erfarenhet av PCB-sanering och som arbetar enligt branschföreningens (Svenska Fogbranschens Riksförbund, SFR) rekommenderade metod vid sanering.

Om en byggnad ska rivras, ska en rivningsanmälan lämnas till Plan- och miljönämnden innan arbetet påbörjas. Vid rivning av en byggnad innehållande PCB, måste man ta bort det material som sitter intill PCB-fogen, eftersom PCB kan ha vandrat in i angränsande material. Även om fogen tidigare har sanerats, ska angränsande material tas bort. Allt avfall som uppstår i samband med saneringen ska hanteras som farligt avfall.

För mer information kontakta:

Miljöhandläggare
Besima Grgic

Svenska Fogbranschens Riksförbund, www.sfr.nu
Miljökonsultgruppen i Stockholm, www.sanerapcb.nu
Naturvårdsverket, www.naturvardsverket.se

Etiketter för att märka upp kondensatorer och isolerrutor kan beställas från Svenska Renhållningsverksföreningen, RVF, tel 040-35 66 00, eller från Stena Gotthard AB, Box 1009, 301 10 Halmstad, tel 035-22 33 05.

Vad ska jag som fastighetsägare göra?

Steg 1 - Inventera din fastighet!

Inventera byggnader uppförda eller renoverade under åren 1956-1973. Undersök om PCB finns i fogmassor, golvmassor, isolerrutor och kondensatorer.

Om det i fogar eller golvmassor finns PCB-halter över 500 ppm, ska byggnaden saneras. Gör en åtgärdsplan som innehåller en beskrivning av var PCB förekommer och uppskattade mängder, en tidplan för sanering av PCB i fogmassor och golvmassor och eventuellt en tidplan för att ta bort isolerrutor och kondensatorer med PCB. Dessa ska dock omedelbart märkas med att de innehåller PCB.

Steg 2 – Rapportera! till Plan- och miljönämnden

Rapportera resultatet till tillsynsmyndigheten så snart inventeringen är klar. Bifoga analysprotokoll eller, om mjukfogar saknas, fotografier som styrker dina uppgifter. Bifoga åtgärdsplanen, om inventeringen visar att byggnaden innehåller saneringspliktig PCB. Rapportera inventeringsresultatet även om det inte finns PCB!

Steg 3 - Anmäl sanering! till Plan- och miljönämnden

Sanering av PCB-haltiga fogar är en miljöfarlig verksamhet som ska anmälas till Samhällsbyggnadsnämnden senast tre veckor före start. Invänta svar, i de flesta fall kommer det i form av ett föreläggande om försiktighetsmått.

Informera hyresgäster (både boende och lokalhyresgäster) innan saneringsarbetet börjar. De har rätt att få saklig information om vad PCB är och vad saneringen kommer att innebära för deras del, t ex uppgifter om tider och på vilket sätt de blir berörda av arbetet.

Steg 4 - Sanera!

Hitta en seriös entreprenör och genomför saneringen. Du är ytterst ansvarig för saneringen. Var därför noga med att kontrollera att den utförs på avtalat sätt och så att spridning av PCB till omgivningen minimeras. Dokumentera var sanering har gjorts och vilka PCB-mängder som har tagits bort. Spara redovisning av egenkontroll och mottagningskvitton. För att förhindra att PCB sprids i huset vid sanering, se till att ventilationsöppningar tätas och att luft inte kan komma in via fönster och dörrar. Ventilationen ska om möjligt stängas av under den tid sanering pågår.

Steg 5 – Slutrapportera! till Plan- och miljönämnden

Senast två månader efter avslutad sanering ska en slutrapport lämnas till tillsynsmyndigheten. Rapporten ska innehålla uppgift om sanerade mängder PCB och mottagningskvitton från godkänd mellanlagringsstation eller från SAKAB.